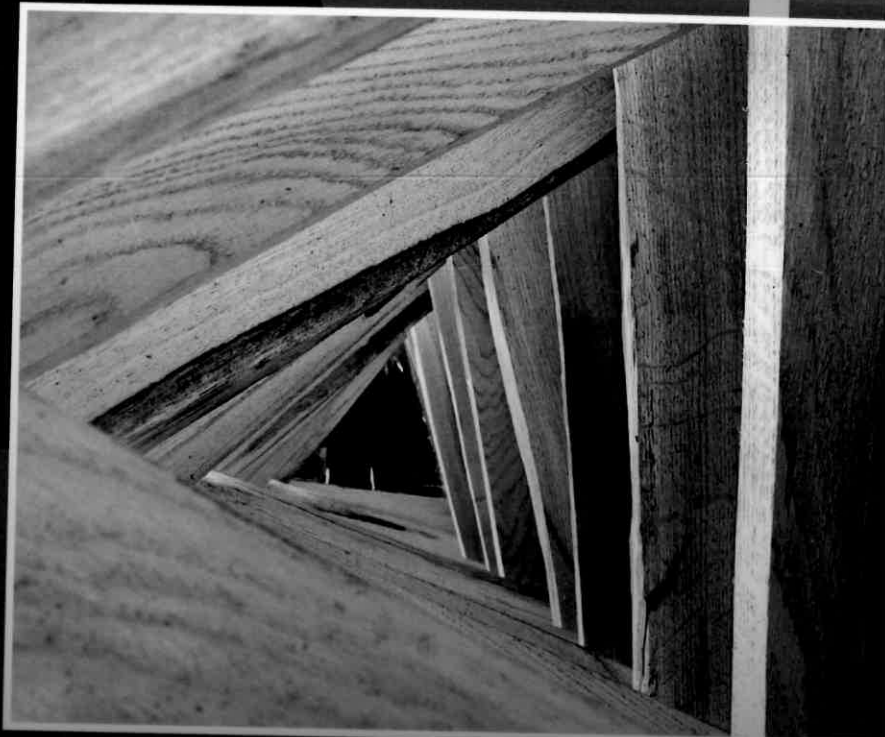

PROBLÉM
HRANÍK MEZI
FILOZOFIOU,
UMĚNÍM A
VEDOU
I

PREDSLOV

Táto publikácia obsahuje vybrané príspevky súvisiace s riešením grantovej výskumnej úlohy VEGA č. 1/3599/06 obsahovo zameranej na tému Problém hraníc medzi filozofiou, umením a vedou. Problémy, ktoré dané štúdie riešia, boli diskutované aj na medzinárodnej konferencii s rovnomeným názvom Problém hraníc medzi filozofiou, umením a vedou, ktorú zorganizovala Katedra filozofických vied Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici v spolupráci s Inštitútom filozofie Sliezskej univerzity v Katoviciach (Poľsko) a s Katedrou filozofie Filozofickej fakulty Katolíckej univerzity v Ružomberku. Konferencia sa konala v dňoch 25. – 26. októbra 2006 v priestoroch FHV UMB v Banskej Bystrici. Jej súčasťou bolo aj kolokvium podporené nadáciou Metanexus Institute on Science and Religion, Philadelphia (USA), na ktorom boli diskutované príspevky uvedené v 2. časti tejto publikácie. Konferencia a kolokvium boli prípravnou fázou pre výstup plánovaný v prvej etape riešenia výskumnej grantovej úlohy VEGA č. 1/3599/06, ktorým je táto publikácia, obsahujúca príspevky v štyroch jazykoch (slovenský, poľský, český a anglický).

Publikácia je rozčlenená do troch častí. Prvá časť zameriava svoje skúmanie problematiky hraníc medzi filozofiou, umením a vedou antropologicky. Táto časť obsahuje nasledovné štúdie (zoznamy sú zoradené abecedne): Zlata ANDROVIČOVÁ: *Ako racionálne vysvetliť (aj) neracionálneho človeka podľa Briana Faya*. Katedra etickej a občianskej výchovy PF UMB, Banská Bystrica; Dana BREZŇANOVÁ: *Estetizácia filozofie a filozofický román – problém zblížovania filozofie a literatúry (J.-P. Sartre)*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Andrej DÉMUTH: *Skúmajú veda, umenie, filozofia a náboženstvo toho istého človeka?* Katedra filozofie FF TU, Trnava; Slavomír GÁLIK: *Možnosti filozofického skúmania života po smrti*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Sabína GÁLIKOVÁ-TOLNAIOVÁ: *Antropologické paradigmy v kultúrnom fenoméne edukácie*. Katedra právnych a humanitných vied FMK UMC, Trnava; Peter GREŠŠA: *Charles Taylor a problém multikulturalizmu*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Karol HERIAN: *Gnóza a gnostická koncepcia človeka v antike a dnes*. Banská Štiavnica; Ivan JANČOVIČ: *Teória možných svetov a jej využitie v literárnej vede*. Katedra slovenského jazyka a literatúry, FHV UMB, Banská Bystrica; Erika KUBÍKOVÁ: *Rorty ako kultúrny relativista?* Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Peter MAČAJ: *K blízkosti*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Anna ONDREJKOVÁ: *Pôvab mystifikácie, vážnosť imaginácie v kontexte surrealizmu*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Jiří POSPÍŠIL: *Věda a výchova z epistemologického hlediska*. Katedra křesťanské výchovy CMTF UP, Olomouc (ČR); Miroslava SZŐKEOVÁ: *Relevantnosť riešenia problému slobody (na pozadí filozofie a vedeckých teórií)*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Gabriela ŠARNÍKOVÁ: *Nové šaty moderného cisára*. Gymnázium sv. Františka z Assisi, Žilina; Ján ŠLOSIAR: *Čo znamená „koniec človeka“?* Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Juraj ŠUCH: *Riešenie problému povahy histórie vybranými anglosaskými historikmi*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Barbo-

ra TVAROŽNÁ: *Autentický a neautentický spôsob existencie človeka u J. P. Sartra*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica a Simona WAGNEROVÁ: *Teória ľudskej emocionality*. Katedra pedagogiky, psychológie a sociálnych vied FPV ŽU, Žilina.

Druhá časť obsahuje príspevky obsahovo zamerané na tému „Možnosti a hranice verbálnych a neverbálnych jazykov“. Niektoré z príspevkov boli hlavnými referátmi (preto im je v tejto publikácii venované viac miesta) a niektoré zasa koreferátmi k týmto referátom. Hlavnými referátmi sú štúdie od Michaely FIŠEROVÉJ: *Problém reči fotografie (Hranice semiológie obrazu v diele Rolanda Bartha)*. Centre de Sociologie des Pratiques et Représentations Politiques, Paris (Francúzsko); Jiřího RACLAVSKÉHO: *The procedural conception of language and fact*. Katedra filozofie FF MU, Brno (ČR) a Mariána ZOUHARA: *Dva pojmy rigidnej designácie a sémantika*. Katedra logiky a metodológie vied FF UK, Bratislava. Koreferátmi sú štúdie Zity BAJÚSZOVEJ: *Skúmanie možností interpretácie umeleckého diela ako znakového systému*. Filozofický ústav SAV, Bratislava; Michala ŠEDÍKA: *Problém problému reči fotografie*. Katedra výtvarnej tvorby FHV UMB, Banská Bystrica; Petra TAVELA: *Možnosti a hranice jazyka pri stretnutí s paliatívnym, dementným, starým a komatickým pacientom*. CMTF UP, Olomouc (ČR) a Eugena ZELENÁKA: *Je falibilizmus protirečivý?* Katedra filozofie FF KU, Ružomberok.

Tretia časť je tematicky zameraná na problém epistémé v antike (vzťah medzi theoretiké, praktiké a poietiké). K tomuto problému sa vyjadrujú nasledovné štúdie: Jaroslav CEPKO: *ΘΕΩΡΙΑ – videnie ako metafora poznania*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica; Andrej KALAŠ: *Teoretické rozvinutie Sokratovho etického racionalizmu u raných stoikov*. Katedra filozofie a dejín filozofie FF UK, Bratislava; Dariusz KUBOK: *Wiedza i mniemanie w koncepcjach Demokryta i Platona*. Inštitút filozofie SU, Katowice (Poľsko); Ján NIKEL: *Sokrates v Oblakoch*. Banská Bystrica; Dariusz Olesiński: *Grecka koncepcja episteme w perspektywie filozofii Platónskej*. Inštitút filozofie SU, Katowice (Poľsko); Josef Petrželka: *Poznání idejí – teorie nebo praxe?* Katedra filozofie FF MU, Brno (ČR); Matúš PORUBJAK: *Mnémé a anamnésis v Oikonomiku a Faidrovi*. Katedra filozofie FF UCM, Trnava; Dariusz RYMAR: *Protikladnosť umenia a vedy v platónskej dialektike*. Inštitút umenia US, Tešín (Poľsko); Ulrich WOLLNER: *Existuje medzi jednotlivými τέχναι hierarchia? (Interpretácia Platónovho diela Gorgias)*. Katedra filozofických vied FHV UMB, Banská Bystrica a Agnieszka Woszczyk: *Granice poznania i kwestia pryncypiów bytowych w filozofii Plotyna*. Inštitút filozofie SU, Katowice (Poľsko).

Na záver chceme aj touto cestou poďakovať všetkým, ktorí sa podieľali na vzniku tejto publikácie, osobitne ďakujeme recenzentke Doc. PhDr. Zlatici Plašíenkovej, CSc. a jazykovej korektorky slovensky písaných príspevkov Mgr. Dane Wollnerovej.